

Palūkanos, skolinimasis

VU Teisės fakulteto docentas

Martynas Endrijaitis

Palūkanos

- Sąnaudomis, priskiriamomis prie leidžiamų atskaitymų, laikomos palūkanos už bet kokios rūšies paskolas, įskaitant lizingą (finansinę nuomą), prekių pirkimą išsimokėtinai, palūkanas, mokamas už indėlius bei vertybinius popierius (palūkanomis nelaikomos netesybos (baudos, delspinigiai) už sutarčių nevykdymą ir kitos ekonominės sankcijos).
- Finansuotojui pagal faktoringo sutartį įmonės sumokėtas komisinis mokestis, sutarties mokestis bei mokamos palūkanos už finansavimą, apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, priskiriamos įmonės pardavėjos (kliento) leidžiamiems atskaitymams.

Palūkanos

- Iš pajamų, pripažįstamų pagal kaupimo apskaitos principą, atskaitoma mokestiniu laikotarpiu **atsiradusi beviltiškų skolų suma**, jei ši suma buvo įtraukta į mokesčio mokėtojo pajamas;
- Pavyzdžiui, įmonė **2024 m. sausio mėn. savo darbuotojui suteikė paskolą su palūkanomis, tačiau po pusės metų, negrąžinęs paskolos jis išėjo iš darbo**. Įmonė dėjo pastangas susigrąžinti skolą iš buvusio darbuotojo, tačiau jai nepavyko jo surasti. Kadangi beviltiškomis skolomis pripažįstamos tik tos skolos, *kurios yra įtraukiamos į įmonės pajamas, o įmonės suteikta paskola darbuotojui nėra įmonės pajamos*, **todėl tik į įmonės pajamas įtrauktos negautos palūkanos gali būti pripažintos įmonės beviltiška skola**, jei atitinka kitus teisės aktų nustatytus reikalavimus.

Palūkanos

- *Faktoringo sutartimi viena šalis (finansuotojas) perduoda arba įsipareigoja perduoti kitai šaliai (klientui) pinigus mainais už kliento (kreditoriaus) piniginį reikalavimą, susijusį su prekių pardavimu, darbų atlikimu ar paslaugų teikimu, trečiajam asmeniui (skolininkui), o klientas perleidžia arba įsipareigoja perleisti finansuotojui piniginį reikalavimą skolininkui (finansavimas su sąlyga perleisti piniginį reikalavimą) ir mokėti sutartyje nustatytą atlyginimą. Piniginį reikalavimą skolininkui klientas gali perleisti finansuotojui taip pat ir siekdamas užtikrinti savo prievolių finansuotojui įvykdymą.*

Palūkanos

- Faktoringas yra paslauga, tai už ją finansuotojas turi gauti pajamų. Sudarant skolinių įsipareigojimų perleidimo (faktoringo) sutartis, paprastai numatomi tokie mokesčiai, kaip faktoringo (finansavimo) palūkanos, komisinis (sąskaitos priėmimo) mokestis, sutarties (administravimo) mokestis.
- Finansuotojui pagal faktoringo sutartį įmonės sumokėtas komisinis mokestis, sutarties mokestis bei mokamos palūkanos už finansavimą, apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, priskiriamos įmonės pardavėjos (kliento) leidžiamiems atskaitymams.

Išlaidų priskirimas leidžiamiems atskaitymams

- Atlikto finansinės veiklos audito sąnaudas įmonė leidžiamiems atskaitymams priskirti ir iš pajamų atskaityti gali:
 - – tą mokestinį laikotarpį, kurį audito paslaugos buvo atliktos,
 - arba
 - – tą mokestinį laikotarpį, už kurį auditas buvo atliktas.
- Sąnaudomis, priskiriamomis prie leidžiamų atskaitymų, laikomos darbuotojų rengimo ir perkvalifikavimo išlaidos, įskaitant personalo apmokymą dirbti įrengimais, įvaldyti (diegti) naujas technologijas, darbuotojų kvalifikacijos kėlimo išlaidos (įskaitant užsienio kalbų kursus), kai tai susiję su jų einamomis pareigomis.

Išlaidų priskirimas leidžiamiems atskaitymams

- **Sąnaudomis, priskiriamomis prie leidžiamų atskaitymų**, laikomos konsultacinės, juridinės, informacinės ir pan. išlaidos, įskaitant audito, vertinimo, sertifikavimo ir pan. paslaugas; mokesčiai notarui už dokumentų įforminimą; išlaidos, susijusios su bylų nagrinėjimu teismuose, arbitraže ir ikiteisminiuose ginčuose, finansinės atskaitomybės skelbimo išlaidos, spaudos leidinių, techninės, metodinės ir kitų informacinio pobūdžio įmonės veiklai vykdyti reikalingų leidinių įsigijimo bei prenumeravimo, muitinės dokumentų rengimo išlaidos.

Išlaidų priskirimas leidžiamiems atskaitymams

- Rinkos paieškos sąnaudos **leidžiamiems atskaitymams priskiriamos**, jeigu yra jų pagrįstumą patvirtinantys dokumentai.
- Nemokamai perduodant prekes, tokiais dokumentais turėtų būti jų gavėjo įsipareigojimas surinkti ir pateikti informaciją apie prekių kokybę ir paklausą bei tokios informacijos pateikimas (tai gali būti išvados apie iš prekių pagamintos produkcijos kokybę, pirkėjų apklausos rezultatai, pirkimo sutartys ir pan.).

Išlaidų priskirimas leidžiamiems atskaitymams

- **Sąnaudomis, priskiriamomis prie leidžiamų atskaitymų, laikomos išlaidos**, susijusios su rinkos konjunktūros tyrimu, prekių ir paslaugų realizavimo rinkos paieškos (mokestis už dalyvavimą konkursuose) išlaidos, projektų parengimo konkursui išlaidos (įskaitant nelaimėtuosius).
- **Leidžiamiems atskaitymams gali būti priskiriamas** potencialiems klientams nemokamai perduodamas nedidelis prekių kiekis bandymams ir naujų gaminių gamybai, kad vartotojai ir jų produkcijos pirklėjai galėtų susipažinti su naujų prekių pranašumais

Išlaidų priskirimas leidžiamiems atskaitymams

- **Sąnaudomis, priskiriamomis prie leidžiamų atskaitymų, laikomos sanitarijos ir higienos išlaidos.**
- **Sąnaudomis, priskiriamomis prie leidžiamų atskaitymų, laikomos įmonės darbuotojams bendro naudojimo talpose perkamo geriamojo vandens įsigijimo išlaidos (įskaitant aparatų, naudojamų vandeniui virinti ir atšaldyti, nuomos išlaidas).**
- Jeigu įmonė įsigyja geriamą vandenį (įskaitant ir mineralinį), skirtą naudoti savo darbuotojams darbo metu, **tai šio bendram darbuotojų naudojimui skirtu vandens įsigijimo kaina priskiriama leidžiamiems atskaitymams**, neatsižvelgiant į tai, į kokias talpas šis vanduo buvo išpilstytas.

Palūkanos

- Palūkanos priskiriamos leidžiamiesiems atskaitymams ir atskaitomos iš vienetų pajamų, jei tokio atskaitymo neriboja kitos palūkanų atskaitymą ribojančios taisyklės (EBITDA (PMĮ 30-1), plonoji kapitalizacija (PMĮ 40 str.).
- Plona kapitalizacija: kai viršijamas skolinto kapitalo už atlygį ir fiksuoto kapitalo santykis 4:1, tai nuo viršijančios dalies skaičiuojamos palūkanos priskiriamos neleidžiamiesiems atskaitymams.

Palūkanos

- Plonos kapitalizacijos taisyklė netaikoma, „jeigu Lietuvos vienetas įrodo, kad tokia pati paskola tokiomis pačiomis paskolos suteikimo sąlygomis būtų suteikta tarp nepriklausomų (nesusijusių) asmenų“.
- Mokesčių mokėtojas privalo pateikti įrodymų, kad palūkanos už paskolą atitinka rinkos kainą, bei įrodyti ir tam tikras kitas sąlygas, pavyzdžiui, jog *paskolos gavėjo kreditingumas, paskolos suma, paskolos grąžinimo terminas, paskolos sutarties sudarymo laikotarpis, užstatas, numatytos netesybos, paskolos grąžinimas ar dar kitos sąlygos yra iš esmės analogiškos / gali būti protingai palyginamos (panašios).*

Palūkanos

- Jeigu vieneto palūkanų sąnaudos viršija palūkanų pajamas, iš pajamų atskaitoma palūkanų sąnaudų, viršijančių palūkanų pajamas, suma, ne didesnė kaip 30 procentų vieneto apmokestinamojo EBITDA
- t. y. apmokestinamojo pelno, apskaičiuoto iš pajamų atėmus neapmokestinamąsias pajamas, leidžiamus ir ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus, ***išskyrus nusidėvėjimo ir amortizacijos sumas***, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbų sąnaudų padidintų atskaitymų sumą, apmokestinamųjų pajamų sumažinimo dėl filmo arba jo dalies gamybai neatlygintinai suteiktų lėšų sumą, atskaitomą suteiktos paramos sumą, praėjusių mokestinių laikotarpių nuostolių, atskaitomų iš mokestinio laikotarpio pajamų, sumą **ir palūkanų sąnaudas, viršijančias palūkanų pajamas.**

Palūkanos

- Jeigu vienetas paima paskolą, tai palūkanų sąnaudos, apskaičiuojant paskolą paėmusio vieneto apmokestinamąjį pelną, priskiriamos leidžiamiems atskaitymams remiantis PMĮ 17 straipsnio nuostatomis, jei iš tokios paskolos gavimo vienetas uždirba pajamų ar gauna ekonominės naudos.
- *Ekonominė nauda tokiu atveju galėtų būti grindžiama tokią naudą lyginant su alternatyviais apyvartinio kapitalo ir (arba) kitais įmonės finansavimo būdais.*

Palūkanos

- **Jeigu įmonė paima paskolą įsigyti kitos įmonės akcijas, ar tokios paskolos palūkanos leidžiami atskaitymai?**
- Jei pagrindžiama objektyviais įrodymais ekonominė nauda – tada leidžiami atskaitymai;
- Jei nepagrindžiama – tuomet neleidžiami atskaitymai.
- **Pavyzdžiai, kada leidžiami atskaitymai;**
- **Pavyzdžiai, kada neleidžiami atskaitymai**

Palūkanos

- **Jeigu įmonė paima paskolą dividendams išmokėti, ar tokios paskolos palūkanos leidžiami atskaitymai?**
- Tai vertinama individualiai: ar tokia paskola susijusi konkrečiai su įmonės ekonomine nauda ar įmonės akcininkų nauda?
- Jei nauda akcininkui – palūkanos neleidžiami atskaitymai
- **Pavyzdžiai, kada leidžiami atskaitymai;**
- **Pavyzdžiai, kada neleidžiami atskaitymai**

Kokių veiksmų nedaryti?

- Teismai patvirtina, jog tokie skolinimosi būdų įterpimai yra skirti mokesčiams vengti, todėl palūkanos už paskolas būtų neleidžiami atskaitymai.
- Hibridiniai dariniai: palūkanos-dividendai
- Kokie veiksmai (aplinkybės) leidžia daryti tokias išvadas?

Ačiū už dėmesį